

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#n442> (дата звернення 15.10.2020).

3. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17/page#Text> (дата звернення 15.10.2020).

УДК 347.82.001(043.2)

Савченко О.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

XX - XXI століття – це період створення і розвитку новітніх технологій, поява нових можливостей і способів для пересування. На даний момент авіаперевезення є одним із головних видів міжконтинентального, міжнародного перевезення та сполучення; він є найшвидшим, найбезпечнішим і найкомфортнішим видом транспорту. Авіаційний транспорт – це підприємства, організації та установи, діяльність яких спрямована на створення умов та використання повітряного простору за допомогою повітряних суден. Розвиток повітряного права в країнах світу відбувався разом з появою цивільної авіації та потребами у використанні повітряного простору. Сукупність правових норм, що регулюють відносини між цими підприємствами та споживачами транспортних послуг в сфері авіації визначає повітряне право. Наукове дослідження становлення системи законодавства повітряного права є актуальним для сучасної юридичної науки.

Повітряне право України – це право, що регулює суспільні відносини, які виникають, змінюються і припиняються у повітряному просторі, що є частиною території України.

М.О. Раскалей зазначає, що спочатку виникли норми саме міжнародного повітряного права, а вже на їх основі почали формуватися норми національного повітряного права держав [1].

Початковий етап формування повітряного права в Україні представлено правовою доктриною і практикою розвитку повітряного законодавства СРСР. Саме після здобуття Україною незалежності відбувся поштовх до стрімкого розвитку повітряного законодавства. Першим кодифікованим нормативно-правовим актом у сфері повітряного права був Повітряний кодекс України,

прийнятий 1993 року як основний нормативний акт, що регулював діяльність цивільної авіації, багато в чому повторював традиції радянського повітряного законодавства і потребував внесення змін, доповнень, спрямованих на врахування нових реалій розвитку суспільних відносин у сфері цивільної авіації та вимог стандартів і рекомендованої практики Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) та інших регіональних спеціалізованих міжнародних інституцій.

У 2011 році було прийнято нову редакцію Повітряного кодексу України, який встановив правові основи діяльності в галузі авіації. Цим кодексом було визначено напрями державного регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, які спрямовані на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах.

В.М. Цимбалюк повітряне право розрізняє в об'єктивному та суб'єктивному розумінні: в об'єктивному розумінні – це право щодо суспільних відносин, які реалізуються у повітряному просторі. Повітряне право в суб'єктивному розумінні – це право про права, обов'язки, функції, компетенції, повноваження суб'єктів суспільних відносин, які пов'язані з повітряним простором [2].

Повітряне право України є комплексною галуззю, оскільки сформоване на нормах наступних галузей права України: конституційного права (а саме - суверенітет над повітряним простором), цивільного права (право власності на повітряне судно, перевезення пасажирів, пошти; оренда повітряного судна; цивільна відповідальність перевізника і власника повітряного судна; види авіаційного страхування тощо); адміністративного права (порядок ліцензування авіаційних робіт та сертифікації авіакомпаній, порядок реєстрації повітряних суден, аеродромів та аеропортів; адміністративна відповідальність); кримінального права (відповідальність за особливо тяжкі правопорушення, наприклад захоплення повітряного судна); господарського права (господарська і комерційна діяльність, авіаційні роботи); екологічного права (регулювання екологічних забруднень, спричинених підприємствами авіації тощо) та ін.

Нормативна складова адміністративно-правового забезпечення функціонування авіаційного транспорту представлена трьома рівнями регулювання повітряних правовідносин, а саме: 1) нормативні документи міжнародного повітряного права; 2) чинне

українське «авіаційне» законодавство; 3) корпоративні авіаційні правила (нормативні документи експлуатантів) [3, с. 14].

Система законодавства повітряного права містить сукупність нормативно-правових актів, які визначають: загальні засади діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України; правові засади стратегічного розвитку авіаційно-транспортної системи; правові засади забезпечення авіаційної безпеки, безпеки польотів, порядок і правила здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації; порядок застосування заходів юридичної відповідальності за порушення законодавства в галузі цивільної авіації тощо.

Основною проблемою для розвитку системи законодавства повітряного права України є те, що органами державної влади здійснюється недостатньо щодо уніфікації та систематизації нормативно-правових актів. Головними перспективами для розвитку системи законодавства повітряного права України є: вдосконалення якості нормативно-правових актів, актів і норм стосовно повітряного перевезення і простору на основі іноземних/ міжнародних норм (на прикладі країн: Німеччини, Японії, США, Китаю, які дадуть можливість покращення повітряного права України.

Література

1. Раскалей М.О. Імплементация норм международного права у внутрішнє право держав: автореф. дис... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 21 с.

2. Цимбалюк В.С. Поняття, предмет, структура повітряного права та його місце в системі права України. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2007/statji_n3_4_2007/Cimbalyk_9.pdf

3. Баган Я.Й. Адміністративно-правове забезпечення функціонування авіаційного транспорту в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук. Дніпро, 2018. 22 с.

УДК 347.82 (043.2)

Ткачук С.Р., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

СТАНОВЛЕННЯ АВІАЦІЇ ТА ЇЇ ВИДАТНІ ВІНАХІДНИКИ

Авіація є однією з наймолодших галузей техніки. З латинської «avia» – це птах. Лише наприкінці ХІХ століття людина змогла піднятися в повітря. На створення літака людство наштовхнуло